

Okruhy otázek k závěrečným zkouškám pro obor 8206R050 Restaurování a konzervace papíru, knižní vazby a dokumentů v akademickém roce 2021/2022

DĚJINY UMĚNÍ

01/ Výtvarné umění antiky

Architektura a sochařství v antickém Řecku a Římě (Vitruvius a architektonické řády, klasické řecké sochařství – Feidiás, Praxiteles, helénismus), antické malířství (zvl. pompejský styl), raně křesťanské umění v Římě a v Ravenně, knižní malba v pozdní antice

02/ Raně středověké a románské umění v západní Evropě a v českých zemích

Karolinská a otónská renesance, velkomoravské umění, románská architektura v Evropě a českých zemích, raně středověká a románská knižní malba (insulární umění, karolinská a otónská renesance, olomoucké skriptorium...)

03/ Gotické umění v západní Evropě

Počátky gotického slohu v architektuře, gotická architektura ve Francii, Anglii a německých zemích (specifika a odlišnosti), organismus gotické katedrály a podíl výtvarných umění na její výzdobě (vitráže, sochařství).

04/ Raná a vrcholná gotika v českých zemích

Šíření gotického slohu v architektuře (cisterciáci), lucemburské umění (M. z Arrasu, P. Parlěř a výstavba a výzdoba katedrály sv. Víta), okruh malířských realizací (mistr Vyšebrodský, Theodorik), krásný sloh (Mistr Třeboňského oltáře), knižní kultura (Pasionál Abatyše Kunhuty, Velislavova bible, rukopisy E. Rejčky, rukopisy Václava IV.)

05/ Umění gotiky, protorenesance a rané renesance v Itálii

Umění italského Duecenta a Trecenta (Giotto, Cavallini, Pisanové), Quattrocento ve Florencii, zvláště malířství (Masaccio, Fra Angelico, Sandro Botticelli aj.), lineární perspektiva jako výtvarný úkol (Mantegna, Piero della Francesca).

06/ Umění tzv. Severské renesance

Nizozemské malířství (bratři z Limburku, Van Eyck, Rogier van der Weyden, Pieter Brueghel st., Hieronymus Bosch aj.), němečtí grafici a malíři (Martin Schongauer, Albrecht Dürer, Podunajská škola), pronikání vlivů italské renesance do západní Evropy, vliv severské malby na italské umění (technika olejomalby), rozvoj knižtisku.

07/ Pozdní gotika a raná renesance v českých zemích

Pozdně gotická architektura a malba (např. Kutná Hora, H. Spiess, A. Pilgram, mistr Žirovnický, mistr Litoměřického oltáře), raně renesanční realizace (Moravská Třebová, Tovačov, Benedikt Ried, malby perštejnského zámku v Pardubicích), knižní kultura (husitská knižní kultura, graduály atp.)

08/ Umění vrcholné renesance a manýrismu v Itálii a západní Evropě

Významné osobnosti vrcholné renesančního malířství (Řím – Michelangelo, Rafaelova škola, Florencie – Vasari, Benátsko – Tizian, Veronese, Tintoretto), vymezení manýrismu jako uměleckého slohu, Giulio Romano, Primaticcio a italští manýristé ve Fontainebleau, El Greco.

09/ Umění renesance a manýrismu v českých zemích

Belveder, renesanční zámky, sgrafitové dekorace a grafické předlohy, umění na dvoře Rudolfa II. (G. Arcimboldo, B. Spranger, H. Aachen, A. Sadeler, H. Vrederman de Vries), knižní kultura (J. Hoefnagel, kralická a Melantrichova tiskárna, Mattioliho herbář)

10/ Umění italského baroka

Významné osobnosti barokní architektury a sochařství v Římě (Borromini, Bernini, Algardi), malířství 17. a 18. století v Itálii (Caravaggio a rozvoj šerosvitu, Caracciové, Andrea Pozzo a iluzorní malba, francouzští klasicisté v Římě – Poussin a Lorrain, benátská malba 18. století – Canaletto, Tiepolo), italská barokní grafika (G. B. Piranesi).

11/ Umění 17. století v západní Evropě (Španělsko, Nizozemí, Německo)

D. Vélazquez a španělská malba 17. století, specifika holandské a vlámské malby a grafiky, žánry (P. P. Rubens, krajináři, Rembrandt jako malíř a grafik, J. J. Sandrart)

Okruhy otázek k závěrečným zkouškám pro obor 8206R050 Restaurování a konzervace papíru, knižní vazby a dokumentů v akademickém roce 2021/2022

12/ Umění 17. století v českých zemích

Umělci u Albrechta z Valdštejna (architektura a výzdoba Valdštejnského paláce v Praze), raně barokní architektura (J. B. Mathey, G. P. Tencalla), malířství (K. Škréta, J. J. Heinsch, M. Wilmann, J. K. Liška), grafik Václav Hollar, J. v d. Nypoort, knižní kultura raného baroka

13/ Umění 18. století v českých zemích

Architektura (radikálně barokní skupina, gotizující barok, Santini, Dietzenhoferové), sochařství (M. B. Braun, F. M. Brokof), malířství (P. Brandl, V.V. Reiner, V. Kupecký, N. Grund), grafika (M. Renz)

14/ Umění romantismu v západní Evropě a v českých zemích

Historický romantismus v architektuře českých zemí, romantismus ve francouzské a německé malbě (E. Delacroix, C. D. Friedrich), anglická krajinomalba, Nazaréni, česká romantická a historická malba (Mánesové, Rubenova škola, Haushoferova škola, Mařákova škola), generace Národního divadla, hnutí Arts and Crafts, obroda knižní kultury v secesi, moderní grafické techniky a počátky fotografie)

15/ Evropské a české umění konce 19. a první poloviny 20. století

Tendence v evropské malbě na konci 19. století (např. realismus, impresionismus, postimpresionismus), symbolismus a secese (včetně architektury); evropské avantgardy (kubismus, expresionismus, konstruktivismus, surrealismus); české malířství přelomu 19. a 20. století – hlavní tendence a osobnosti (kubismus, Osma, Skupina výtvarných umělců), knižní kultura (osobnosti ilustrátorů, knihařů a typografů).

Vypisuje: Mgr. Vladislava Říhová, Ph.D.

Okruhy otázek k závěrečným zkouškám pro obor 8206R050 Restaurování a konzervace papíru, knižní vazby a dokumentů v akademickém roce 2021/2022

TECHNIKY RESTAUROVÁNÍ A KONZERVACE

1. Etický kodex restaurátora. Vymezení pojmů. Odborná literatura.
2. Průzkum fyzického stavu knižního fondu. Smysl a význam průzkumu. Preventivní opatření a konzervátorské zásahy.
3. Typy restaurátorských zásahů. Restaurátorská dokumentace.
4. Metody dezinfekce a čištění papírové podložky.
5. Metody individuálního a hromadného odkyselování papíru a knih.
6. Metody zajištění a doplňování ztrát papírové podložky.
7. Způsoby zpevnování papíru.
8. Metody konzervace a restaurování vazebných usní a pergamenu.
9. Konzervování a restaurování pečetí, etické otázky, typy pečetí, dokumentace, metody čištění a dezinfekce pečetí, regenerace vosku.
10. Konzervace a restaurování knižního kování. Výroba konzervačních replik. Slohový vývoj a typologie knižního kování.
11. Konzervace a restaurování dřevěných částí knižní vazby.
12. Konzervace a restaurování záznamových prostředků.
13. Systémy ukládání. Využívání a zpřístupňování sbírek.
14. Typy vazeb konzervačního charakteru. Ochranné obaly.
15. Modelový příklad – stanovte přesný restaurátorský postup na zadaném objektu.

Vypisuje: MgA. Ivan Kopáček

Okruhy otázek k závěrečným zkouškám pro obor 8206R050 Restaurování a konzervace papíru, knižní vazby a dokumentů v akademickém roce 2021/2022

TECHNOLOGIE RESTAUROVÁNÍ A KONZERVACE

1. Historie vzniku papíru a vývoj technologie jeho výroby. Výroba ručního a strojového papíru. Suroviny pro výrobu papíru.
2. Chemická a nadmolekulární struktura celulózy, hemicelulóz a ligninu. Chemické mechanismy degradace papíru: hydrolýza, oxidace, síťování fotodegradace. Biologická degradace: mikroorganizmy, hmyz, hlodavci. Způsoby dezinfekce, dezinfekční látky.
3. Vlastnosti papírů: fyzikální, chemické, mechanické a optické. Podmínky ukládání dokumentů, jejich regulace a úložné systémy. (Klimatické podmínky, světelné podmínky, plynné a prachové znečištění)
4. Čištění: mechanické, pomocí organických rozpouštědel, pomocí vodných systémů a bělení. Odkyselování (výhody a nevýhody různých metod).
5. Doklizení, zpevňování a lepení, přírodní, modifikovaná přírodní a syntetická klíždla a lepidla. Opravy trhlin, doplňování chybějících míst, laminace za studena a za tepla, štěpení.
6. Záznamové prostředky: tuše, železagalové inkousty, tiskařské barvy, tužky, novodobé záznamové prostředky. Konzervace záznamových prostředků: trvalá a dočasná fixace barevné vrstvy, konzervace dokumentů s železagalovými inkousty.
7. Chemické složení a struktura kůže, aminokyseliny, bílkoviny. Výroba holiny, usně a pergamenu: jednotlivé procesy, různé druhy činění.
8. Degradace usní a pergamenu: vnitřní a vnější faktory, chemická, fyzikálně mechanická, biologická degradace. Metody konzervace usní a pergamenu.
9. Pečetě: popis, dělení, výroba, materiály, degradace, konzervace. Iluminace: popis výroby, materiály, degradace, konzervace.

Doporučená literatura:

ĐUROVIČ, M . Sylaby přednášek.

ĐUROVIČ, M. a kol. Restaurování a konzervování archiválií a knih. Praha; Litomyšl: Paseka, 2002.

ZELINGER, J. A KOL. Chemie v práci konzervátora a restaurátora. Academia, Praha, 1987.

ZPRAVODAJ STOP, Restaurování voskových předmětů; Druhy vosků jejich vlastnosti, možnosti konzervace a restaurování, Zpravodaj Společnosti pro technologie ochrany památek, Svazek 18, 1/2016

BLAŽEJ A KOL.: Technologie kůže a kožešin, SNTL 1984.

KITE M, THOMSON R.: Conservation of Leather and related materials. Elsevier 2006.

Vypisuje: Ing. Karol Bayer